

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II

Materia	Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II			
Código	V01G400V01202			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://https://uvigo.academia.edu/Xos%C3%A9AntonioFern%C3%A1ndezSalgado			
Descrición xeral	Esta materia posibilita que os estudantes adquiran o hábito de pensar en termos gramaticais, proporcionándolles os instrumentos necesarios para que poidan facer descrições das unidades gramaticais inseridas en textos de linguas galega e española.			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
C15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.
C20	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Perfecto dominio instrumental das linguas galega e española así como das súas gramáticas.	A1 A5	B1 B5 B9	C1 C2 C5 C8	D2 D11 D12
Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	A2	B4 B7 B9	C1 C15 C20	D5 D8 D10

Contidos

Tema	
Bloque I. A análise morfolóxica: a palabra e a súa estrutura interna.	1. Definición de palabra. 2. Estrutura interna das palabras: identificación e clasificación de morfemas. 3. Mecanismos de creación de palabras: derivación e composición; outros procedementos.
Bloque II. A clasificación das palabras.	1. As clases de palabras e as súas expansión. 2. Criterios de clasificación (morfolóxicos, sintácticos e semánticos): Palabras gramaticais e léxicas; variables e invariables; palabras nucleares e non nucleares. 3. Palabras con estrutura argumental: argumentos e adxuntos e a súa identificación. 4. Caracterización das clases de palabras e as súas subclases. 5. Algúns problemas de delimitación: as clases transversais; casos de polisemia e homonimia; casos de conversións e recategorización; casos de gramaticalización e lexicalización.
Bloque III. A análise sintáctica	1. A análise sintáctica constituto-funcional e a súa representación. 2. Tipos de unidades sintácticas: oracións (estruturas coordinadas e estruturas bipolares); cláusulas simples e complexas (substantivas, adxectivas e adverbiais); a frase (substantiva, adxectiva e adverbial; a nominal e prepositiva). 3. Tipos de conexións (coordinación, subordinación e interordinación). 4. As funcións: sintácticas, semánticas e informativas. 5. O PREDICADO: verbos, perífrases verbais e locucións verbais. 6. Identificación e caracterización das funcións sintácticas. 7. Os MODIFICADORES na frase nominal. 8. A modificación externa á cláusula.
Bloque IV. Gramática contrastiva entre galego e español: as interferencias	1. O contacto de linguas: interferencias, préstamos e cambios de código. 2. A converxencia lingüística. 3. Interferencias gramaticais: do español no galego, e do galego no español de Galicia. Apéndice: listado de interferencias léxicas do castelán no galego.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	20	56	76
Actividades introdutorias	2	2	4
Eventos científicos	4	4	8
Lección maxistral	18	40	58
Probas de resposta curta	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Refírese ás actividades en que se formulan exercicios relacionados cos contidos da materia, que complementan as leccións maxistras. Préstase unha especial atención a actividades de análise e comentario morfolóxico e sintáctico de secuencias en galego e español así como de textos en ambas as linguas con interferencias lingüísticas. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL, o profesor colgará na plataforma Faitic as prácticas para facer e deixará un prazo de tempo para a súa resolución. Rematado este, faralles chegar via e-mail, ou dende a propia plataforma, un solucionario para a súa autocomprobación.
Actividades introdutorias	Son as actividades que se realizan o primeiro día de clase dedicadas a expoñer os obxectivos, as principais tarefas do curso e a bibliografía da materia. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL sería recomendable acudir a esta sesión de presentación. De non ser así, esa clase gravarase en vídeo e poderán consultala en Faitic, así como un PDF que o profesor comentará durante a clase.
Eventos científicos	Refírese a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Lección maxistral	Son as horas que o docente dedicará a expoñer contidos da materia, as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios ou análises gramaticais que deberá facer o alumnado así como das lecturas relacionadas cos temas. Recoméndase que cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material (PDF), o alumnado leve traballado previamente ese material.
	O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL disporá dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática na plataforma de ensino virtual Faitic ou, no seu caso, o profesor poderá facerllos chegar a través de e-mail. Este material consistirá esencialmente en documentos PDF con contidos e vídeos gravados das clases ou de aspectos concretos do temario.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir na resolución de actividades ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises gramaticais que se manden entregar como parte da avaliación. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL realizaranse tres sesións presenciais de 1h., tipo seminario, distribuídas ó longo do cuadrimestre e que serán indicadas polo coordinador do grao (provisionalmente 4ª semana dos meses de febreiro, marzo e abril), co fin de que o alumnado poida preguntar dúbidas e solicitar explicacións sobre puntos concretos do temario. Así mesmo poderá ser atendido en horas de titoría e vía e-mail na maior rapidez posible.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Durante o cuadrimestre o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliadas así como o prazo de entrega. Especificamente, o estudante deberá entregar a análise sintáctica en árbore de 3 textos propostos polo profesor. Así mesmo, para o Bloque IV realizará un TRABALLO OBRIGATORIO que consistirá na gravación e transcripción dun texto oral e na posterior análise das interferencias entre galego e castelán que nel atopen. O profesor informará con máis detalle sobre este traballo o primeiro día de clase. Este traballo é obrigatorio para todo o alumnado sexa presencial ou semipresencial e deberá ser entregado antes do 30 de abril de 2019.	30	A2 B1 C1 D2 A5 B4 C2 D5 B5 C5 D8 B7 C15 D10 B9 C20 D11 D12
Lección maxistral	Valórase a asistencia e participación activa nas clases maxistras, sempre e cando esta asistencia sexa máis do 80% delas. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL este 5% da nota sumárase no apartado "Resolución de problemas ou exercicios".	5	A1 B7 C2 D5 C5 D11 C8
Probas de resposta curta	Realízase unha proba escrita, na última semana de curso sobre os contidos teórico-prácticos da materia (provisoriamente o 2 de maio). Existe a posibilidade de realización dun exame parcial previo, liberador de materia, que terá lugar, provisoriamente na terceira semana de marzo. O alumnado de avaliación única realizará un exame escrito único na data do calendario oficial de EXAMES DE MAIO que dispoña a Facultade. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL, segundo o sistema polo que opte, poderá facer tamén exames parciais ou un único exame final, sempre de xeito presencial, na mesma data có resto do alumnado.	65	A1 B4 C1 A2 B7 C2 B9 C5 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen **dous sistemas** de avaliación da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma; no caso do alumnado semipresencial só debe realizar e entregar as tarefas de avaliación indicadas en tempo e forma. A puntuación final obtense da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas. En todo caso, **na convocatoria de maio**, o/a alumno/a polo menos deberá ter entregado o **Traballo obrigatorio sobre interferencias** (antes do 30 de abril) e ter aprobado o apartado "Probas de resposta curta", **exame que se realizará na última semana das clases (provisoriamente o 2 de maio)**, coa posibilidade dun **exame parcial** liberatorio de materia, **provisoriamente na terceira semana de marzo**. Na convocatoria **oficial de xullo**, o/a alumno/a deberá repetir o exame escrito e no seu caso ter entregado o Traballo obrigatorio sobre interferencias. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia ás clases, deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na

convocatoria de maio deberá examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame final único escrito (8 puntos)** que se realizará no día que dispoña o calendario oficial de exames de maio da Facultade e ter realizado e entregado o **Traballo obrigatorio sobre interferencias (2 puntos)**. En caso de non superar ese exame ou o Traballo obrigatorio, o/a alumno/a deberá volver examinarse por medio doutro exame escrito e a entrega do Traballo na **convocatoria de xullo** na data oficial de exames que dispoña a Facultade. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Eguren, Luís & Olga Fernández Soriano, **La terminología gramatical**, 1ª, Gredos, 2006

Fernández Salgado, Xosé A., **Apuntamentos da materia**, Edición do autor, 2019

López Viñas, Xoán L. et al., **Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión**, 1ª, Baía Edicións, 2010

RAE, **Nueva gramática básica de la lengua española**, 1ª, Espasa, 2011

Santiago Guervós, Javier, **Estrategias para el análisis sintáctico**, 1ª, Arco/Libros, 2013

Fernández Salgado, Xosé A., **Grabacións en video das clases da materia**, 2019

Dubert, Francisco, **Interferencias del castellano en el gallego popular**, Bulletin of Hispanic Studies, vol. 82, nº 3, 271-2, 2005

Rojo, Guillermo, **El español de Galicia**, 1ª, En R. Cano (coord), pp. 1087-1101, 2004

Cano, R. (coord.), **Historia de la lengua española**, 1ª, Ariel, 2004

Bibliografía Complementaria

Bosque, Ignacio, **Las categorías gramaticales. Relaciones y diferencias**, 2ª, Sintesis, 2015

Álvarez, R. & Xove, X., **"Formación de palabras"**, 1ª, Gramática da lingua galega, Galaxia, 673-750, 2002

Aguirre, Carmen, **Manual de morfología**, 1ª, Castalia, 2013

Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega III. Semántica**, 2ª, A Nosa Terra, 2002-2006

Rojo, G. & Jiménez Juliá, T., **Fundamentos del análisis sintáctico funcional**, 1ª, Universidad de Santiago, 1989

Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP), **BILEGA, Bibliografía informatizada da lingua galega**,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I/V01G400V01101

Outros comentarios

A explicación de contidos da materia así como a lingua vehicular nas explicacións das resolucións dos exercicios e actividades será en lingua galega. Recoméndase, xa que logo, ter uns coñecementos suficientes nesta lingua para poder seguir as explicacións e comentarios do docente.